

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ. 50 կ. ամիսը՝ 1 ռ., հատուկ 5 կոպեկի: Բաժանորդ գրուած են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան Հասցեն՝ Тифлис, Редакция «Нор-Дар» կամ Тифлис. Редакция «Nor-Dar».

Խմբագրութեան բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերէն) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարութիւնները ընդունուած են ամեն լիկուներով: Յայտարարութիւնները բաժին 2 կ., լիկուները համար կրկնապատիկ:

Կիրակի, դեկտեմբերի 9-ին, «Թիֆլիսի ժողովարանում» լինելու է

Պ Ա Ր Ա Յ Ա Ն Դ Ե Ս

Երգուած ՀԱՅՈՒՆԵԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ. Տոմսակի գինն է 2 ռուբլի: Տոմսակները կարելի է ստանալ ժողովարանում, շուկայարկի: Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 9-ին:

4—4

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱԳՈՒԻՆ

այսու յայտարարուած է ի գիտութիւն 3-րդ կարգի պալ. ընտրողներին, որ

1) ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2-ի ՆԻՍՏԻ ՀԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ նա նշանակուած է ԿԻՐԱՎԻՍՈՐԻ, սորն 1890 թ., ԹԻՖԼԻՍԻ ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻ ԲԱՆԿԻ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ, ԱՌԱՒՈՏԵԱՆ ԺԱՄԱՆ 9-ին, տասնչորս 3-րդ կարգի իրաւասուններն քուէարկելու համար, ի նկատի ունենալով, որ դեկտեմբերի 2-ի ընտրութեան ժամանակ ըստ օրինի ձայները մեծամասնութիւնը ստացան միայն տասն հոգի թեկնածուների այն թուից, որ պէտք է քուէարկուեն 1891—1894 թթ. քառամեակի համար իբրեւ քաղաքային խորհրդի իրաւասուններ:

4) Քուէարկութիւնը կը վերջանայ ԱՌԱՒՈՏԵԱՆ ԶԻՇՏ ԺԱՄԱՆ 10-ին, և մինչև այդ ժամանակ էլ կ'ընդունուեն հաւատարմութիւնները:

3) Դեկտեմբերի 2-ի նիստին եղած քուէարկութեանը մասնակցողները դահլիճ մտնելու ժամանակ պէտք է ներկայացնեն նոյնմեքեն 25-ի նիստին իրենց ստացած և գրոշմուած տոմսակները—կարմիրները՝ երկու քուէ ստանալու համար և սպիտակները՝ մի քուէ ստանալու համար:

4) Երրորդ կարգի այն ընտրողները, որոնք ժողովին առաջին անգամ եկած կը լինին, այդպիսի տոմսակներ կ'ստանան ժողովը մտնելիս:

3—3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդող. — Դիտողութիւններ մեր կեանքի վերաբերութեամբ: Հեռագիրն է Բրոնիկոն. — Լուրեր: Մատենախոսութիւն: Թղթակցութիւններն էր. — Այսպիսիս: Քաղաքական. — Քաղաքական լուրեր: Խառն լուրեր: Ներկոյեան հեռագիրներ. Բանասիրական. — Բարոյի տաճարում: Ամենազաւոն պատիժը: Տեղեկատու: Յայտարարութիւններ:

Թիֆլիս, 7 դեկտեմբերի, 1890.

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ՎԵՐԱԵՐՈՒԹԵԱՄԲ

Գ.

Թիֆլիսի Հայ Հասարակութեան ընտիր կենցաղավարութիւնն ընկնում է. ընկնում է նրա համար, որովհետև լաւ օջաղներն ընկ-

նշուած, ճիշդ էր և դառնութիւնը դրոշմուած էր նրա կարծ խոզած, մազոտ ու թուխ դէմքին: Հանգիստ տեղ, մի հանգիստ տեղ. — կարծես այդ բաներն էին շնչում նրա ուսած, կապած և ճաքճաքուած շրթունքները: Ս. նա հրաւիրելով իրեն դէպի Բաքուի տաճարը, մտաւ այնտեղ...

Ուրախ ու գուրաբէ էր Բաքուի տաճարը: Բաքուական հանդէսն իւր փառքի և սանձարձակութեան զազաթնակէտին էր հասած: Նա բազմութեամբ լի էր և լուսավորուած վառ լայտերներով: Բիլլարդ, կրամիշ, մարդ ու կանաք, օղի և զարեջուր... ձիւտ է միայն, որ այնքան մաքուր չէր, ամեն ինչ այնտեղ պատած էր քրտինքով և սև ու կակուղ լուրով կեղտով: Երեսուցի աղտոտուած, ցեխի ու մուրի հաստ շերտով ծածկուած է ոչնչով չէր զանազանուած զրանի թաց գետնից: Օղի ծանր, խոնավ, խաւար էր: Բայց ինչ փոթ, Բաքուի խորի երկրպագուներն էլ բանտարիս նման էին, նրա նման պատառուած, նրա նման սքուած, և նրանք էին բերել այդ աղտոտութիւնն իրենց հետ... Բայց ուրախ ու գուրաբէ էր Բաքուի տաճարը, պինդ գրկել էր իւր հպատակ ժողովուրդին, և նրանք ամենքը ճիւղաղական ցնծութեան մէջ էր գտնւում, պարուած և ուրախանում էին...

Տաճարի վերնուած, ամբիոնի նման բազմիցայած, դրած էր առօք փառք լայն ու բարձր մեծ պահարանը: Նա լիքն էր ու յարկաբեր դարձուած անթիւ ու ան-

նում, անյայտանում են, եկեղեցիներն տեղի տալով... Ինչո՞ւ են ընկնում լաւ օջաղներն — ահա մի խնդիր, որով ուզում ենք սկսել մեր դիտողութիւնների շարունակութիւնը:

Հայ Հասարակութեան լաւ օջաղների անկման պատճառներն որոնելու համար անտես չը պէտք է անել այն նշանաւոր հանգամանքը, որ Հայ Հասարակութիւնն իրեն համար առանձնացած չէ ապրում և չէ գործում: Նրա հետ և նրա մէջ խառն ապրում են և նրան շրջապատում են ուրիշ ազգի հասարակութիւններ:

Ուրեմն Հայ Հասարակութիւնը իբրեւ հասարակութիւն միւս հասարակութիւններից որոշողը, իւր թեքութիւններով և առաւելութիւններով, այն կեանքն է, որ վարում է Հայ Հասարակութիւնը և զանազանում է ուրիշ, օտար հասարակութիւնների վարած կեանքից:

Այն պայմաններում, որ ապրում և գործում է Հայ Հասարակութիւնը, այդ կեանքը պայմանաւորուած է Հայ ընտանեկան կեանքով, հետեւաբար Հայ ընտանեկան կազմակերպութեամբ: Իսկ Հայ ընտանեկան կազմակերպութիւնը կապուած է ազգային եկեղեցու հետ:

Այս վերջին հանգամանքի վրայ պէտք է առանձին ուշադրութեամբ վերաբերուի Հայ Հասարակութեան կենցաղավարութիւնն ուսումնասիրողը:

Համար, զոյնգոյն ու միանման չլերով: Մոգական հնդուկ էր նրանց մէջ պարունակուածը, որ անդադար թափում էր նրա երկրպագուների չոր ու պապական կոկորդի մէջ և կեանք ներշնչում:

—Ու՛ր, ու՛ր, հոգուդ մոռնի՛մ, մըրին է, մըրին... պտուած էին այս ու այն կողմից սրտակներն ու լիքը բաժանելը բարձրացրած և դատարկուած: Սէլ, արդարեւ, կենաց ջուր էր դա այդ մարդկային կերպարանը կրողները: Համար, նրանք կեանք էին ստանում դրանից, գուրաբէանում և աւելի ուրախ ու բուրբուրած շարունակում իրենց ճիւղաղական ցնծութիւնը:

Բայց ծանօթ բանտարիս դեռ դողում էր: Միայն կենաց ջուրը կ'իջկէր և կը տաքացնէր նրան: Սէլ նա մօտեցաւ Բաքուի սեղանին, որի առաջ խորխոր, լայն ծառայելու պատրաստ կանգնած էր նրա տէրն ու սպասաւորը: Նա հաստ բեկեղով, երկարահասակ, առողջ տղամարդ էր, թուխ լատիկ արխաւուղը հալկն, ծանր ու թանկագին արծաթեայ փոսի վրայով կապած: Բանտարիս իւր բերանը դեռ չ'ընցած, այս սրտեղան տաճարը արագ յաճախողներից մէկը, կրտսերած դրութեամբ մէջ, հեռուից բարձր-բարձր մի ինչ-որ գոչից: Սպասուածը կեղծ ծիծաղեց, և նրա ծիծաղը ուրախութեան և հոգի ներշնչեց մեր բանտարիսը: Նոյն րոպէին լցուած բաժակը գոչողի կոկորդը թափուեցաւ: Նեկ-

Միմիայն տկարամտութիւնը և անյայտակ տգիտութիւնը կարող են այդ հանգամանքը զանցառութեան տալ:

Մենք այդ կողմից աւելի առաջ ենք գնում և համարձակուած ենք պնդել, որ Հայ ընտանեկան տնտեսութեան վրայ էլ ունի եկեղեցին իւր զօրաւոր ազդեցութիւնը: Իսկ ո՞վ կը կամենայ չը հասկանալ, որ տնտեսական անյաշող պայմաններն ունին իրենց կորստաբեր ներգործութիւնն ընտանեկան կազմակերպութեան, ընդունուած ընտիր բարք ու վարքի վրայ...

Ինչ են պատճառները, այդ չենք ուզում որոնել, միայն մեր դիտողութիւններով գալիս ենք այն եզրակացութեան, որ ընտիր օջաղների անկման գլխաւոր պատճառն համարում ենք նաև այն, որ Հայ ընտանեկան կեանքի պայմաններն, և այն էլ ընտիր պայմաններն, սկսեցին խանգարուել, Հայ ընտանեկան կազմակերպութեամբ սկսեց կազմալուծուել, սառել եկեղեցուց և մոռանալ իւր ընտանեկան կեանքը որոշող նիստ ու կացը և երկրորդ, որ ուղղակի կապուած է առաջինի հետ, տնտեսութեան պայմանները փոխուեցան, Հայ կինը դադարեց իւր օջաղի տնտեսուհին լինել, իսկ Հայ տղամարդը, ընտանեկան մեծը, սկսեց շուրջապատուած ապրել, ունեցածից աւելի ծախսել:

Այս դրութիւնը սկսուելով մինչև օրն շարունակուած է՝ աւելի

մեծ քայլեր անելով դէպի անկումը:

Ընտանեկան կեանքի մաքրութիւնը, կենցաղավարութեան այն եղանակը, որ ընտանեկան մեծն իւր տեղն ունէր, փոքր՝ իւր տեղը, մեծերը սիրում էին փոքրերին, իսկ այս վերջիններս լարգանքով և պատկառանքով էին վերաբերուած դէպի տան մեծը՝ պապը, հայրը, մայրը, նոյն իսկ դէպի մեծ եղբայրը: Ծնողներն իրենց պարզ կեանքով և, որ գլխաւորն է, եկեղեցաւարութեամբ և առ Աստուած ունեցած երկեղբով լաւ օրինակ էին զաւակների համար: Ինչ ասել կ'ուզէ, որ այդպիսի կեանք վարող ընտանեկան տնտեսական վիճակն էլ աւելի աշող կը լինէր: Ի՞նչ որ միութեան և կենցաղավարութեան չափաւորութիւն պիտի տիրում լինէին այդ ընտանեկան, որի անդամները միմեանց հասկանում են և մի ամբողջութիւն են կազմում և այն ներդաշնակ ամբողջութիւն՝ փոքրերը մեծերին հնազանդելով և 'յարգելով, մեծերը փոքրերին սիրելով և խնամելով և իւրաքանչիւրը իւր տեղը ճանաչելով:

Մի տեղ, որ միութիւն կայ, միացած բարքի ու վարքի պարզութեան և չափաւոր կեանքի հետ, այնտեղ անկումն չկայ:

Լաւ օջաղների անկումն սկսեց այն օրից, որ օրից սկսեց ընտանեկան կեանքը իւր ընտիր պայմաններով խախտուել, որ օրից տար էր այդ և ոչ օղի և նա բաւականացած մի կտորիկ հաց բերնուր ծամելով հեռացաւ դէպի իւր տեղը... Մօտեցաւ և իմ բանտարիս: Նա առանց բերանը բանալու, ձեռքի նշանով ցոյց տուաւ դէպի բաժակը: Երկրորդ թափութեան անդոյն կամ սպիտակ ու մաքուր հեղուկը բաժակի մէջ: Նա փրփրել էր և նրա պղպայտները տաճարի վառ լուսավորութիւնից պաղպղում, մարդաբաժնի նման չողողում և փայլում էին: Բանտարիսը զիւրիկ բաշեց այդ լիքը բաժակը: Հեղուկը այրելով, կտրելով անցաւ նրա ներսով: Բայց ցաւ: Հպատճառեց նրան այդ զգացումը, այլ քաղցրութիւն, և զեռ րոպէ չ'անցած՝ նա փոխուել էր: Նա մի բաժակ էլ դատարկեց և այժմ երևում էր, որ նա եւս եկաւ իւր սառած դրութիւնից և նա կարծես գուարթացած աւելի ծիւր շարժումով հեռացաւ սեղանի մօտից, քան թէ մտել էր, և մի աթոռ քաշելով նստեց փոքր ինչ ուղղուած ու զգուած...:

Թնդում էր ուրախութեամբ Բաքուի տաճարը: Ամենքն էլ ճշում, գոռում ու գոչում էին և ուրախանում... Բանտարիս ողևորուած տեղից վեր կացաւ և նորից Բաքուի սեղանին մօտենալով, հաստատ ու վճռողական ձայնով արտասանեց, նշանով ցոյց տալով:

—Մինն էլ: Նրա լեզուն արդէն բացուել էր, և նա նոր լիքը բաժակն ևս զլիւն քաշեց և բեխերն ու բերանը կոնովը սրբելով,

— 11 —
703 հա
թիւնն
— 11 —
տարան
ւատար
լու

Եւ

Զար
արտա
ղոմ Յո
փայտ
նի առ
տեսն
ապատ
ծարնո
րութի
է սպ
փեսա
գատն
տող ն
նիսկա
է ան
տեսն
հաբա
մոն Չ
լամ լո
նն հր
տալու
մանկ
թիան
խոյն
հոտ
գործ
բարդ
բույ
Ստեփ
նո չա
վճիւն
քոյկ
պ. Դ
բույ
շաբա
մար
զրի
Պ. Խ
սըն
զարկ
ոչ կ
բառ
լեզու
շառ

գործ
կարո
Բա
էր գ
էր գ
նապ
նապ
տալ
այն
գու
վեր
ընդ
պատ
տան
ժառ
տալ
պղպ
տիտ
լու
հրոյ
ժող
հեռե
բալ
Քր. Բ
նիւր
թիւ

կարծ
կար
Դ
նոր
Բոր

ընդ որում կանգնելն ալ. Առ. Սարգսյան-
ցին և, իբրև հորհրդատու ինչ նրա
էջան ինչպիսիք վարչապետներ չամար,
բաւական ծախսարեւելիքն:

Ժողովրդի ցանկութեամբ, և աւելի
մատչելի զննելով, մտադրութիւն կայ
առկա 9-ին կրկնել նորոն:

Լուսն ենք, որ պ. Տիգ. Տէր-Մկրտչե-
կանցը ինքը անձամբ վարողանալով
վարել երկրորդականութեան պաշտօնը,
որովհետեւ ինքը Արարիկայի նախագի
գանձապահը լինելով ժամանակ չունի,
յայտարարութիւն էր ներկայացրել տե-
ղին հոգեւոր կառավարութեանը, որ զը-
րան երկրորդաց նշանակին 500 ռ., որով
նա կարողանայ որ և է հաւատարմ
մարդու իրեն օգնական վարձել. իսկ
տեղին կառավարութիւնն այդ յայտա-
րարութիւնը ներկայացրել է կոմսիտո-
րիային: Այստեղից արդէն պատասխան
է եկած, որ այդ գումարը վճարելու
մասին հարցուի ընտրող պատգամաւոր-
ները կարծիքը: Եղուց զրա համար պատ-
գամաւորները ժողով է կայանալու: Բայց
չենք կարծում, որ այդպիսի մի առա-
ջարկութիւն ընդունի, այն ժամանակ լաւ
է երեցիկութիւն վարձել փողով 500 ռ. ուժի-
կով, քան այդպիսի ձեւով: Երեցիկութի
իբրև գրաւոր արդէն լինում է միշտ մի
փորձուած անձն, որ տառնում է 15 ռ.
մինչ կարծում ենք 500 ռուբլիանոց
մարդն էլ այն կանէ, ինչ որ 180 ռուբ.
(խառնուրդ):

*) Երեցիկութի պաշտօնը կապալով
տարն էլ մի նորութիւն է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
— Գերմանիայում կրթական բարենոր-
ոգումները համար կարգուած յանձնա-
ժողովն իւր որոշումները կայացնելու
միջոցով է կապուի հայեացիներով. ընդու-
նուած է, որ բարձրագոյն կրթական
հաստատութիւնները հոսանքաւորան գի-
տաբանութեան յիմունքները և ինչպիսի
ուսումնականները առանց լատիներէնի,
ուրաի ներկայ ընթացական գիտնական-
ները ընթացական ուսումնականները. սեպտե-
մբ 1-ին փոխարինուի Մարմնամարզութիւնն
ալ, առողջապահութիւնը կարելոյն չափ
պէտք է ընդլայնուան:

— Նոյեմբերի 26-ին Մակ-Կարտին ա-
ռաջին անգամ զուրա եկաւ անդլական
պատգամաւորները ժողովում, իբրև իրան
դական կուսակցութեան պարագլուխ:

— «Daily News»-ը գրում է, որ անդ-
լական ազատամիտ կուսակցութիւնն ա-
ռաջուայ նման կը շարունակէ կուսի
Իրանի վրայ համար համար ստանալու
համար: Այլ ձայն կը տայ Պարսկիւն և
պարսկականներն, ինչպէս լրագրի կար-
ծիքով, Սուրբերիւնի պաշտպանած կը լի-
նի:

— Պարսկիւն 75,000 զուրա են ա-
ռաջարկել Անգլիայում հրապարակական
մի քանի դատաստութիւններ կարողաւ
համար, բայց նա մերժել է:

— Այս օրերս իտալական ֆինանսներ
միջնորդը հրաժարական է տուել:

ԻՍԿՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թարգմանութեան բարենորոգումները
թարգմանութեան շրջաններում բարենորո-
գումներ են պատուով թարգմանական
գործի և առանձնապէս Երկրի թար-
գմաների թարգմանութիւն վերաբերանով:
Ինչպէս լուսն է, գերմանական կարգով
հասարակական կրթութի համար թարգ-
ման անգլիկ նշանակութիւն տալով, ու-
ղում է ազգային պատմական-գրականութի-

ական գրականութիւն ստեղծել և մի-
տաժող գումար նուիրել Գերմանիայի
պատմութիւնից հայրենասիրական հոգով
գրամաներ գրելու համար: Կայսերական
թարգմանութիւն ընդհանուրացրեց մտադրու-
թիւն կայ անպայման վերացնել թարգմա-
նական բոլոր պիւնները, բայց մի քանի
կրտսեական պիւնները, և նրանց տեղ
վաղուց հանրակայացրած գերմանական պի-
ւններ ներկայացնել:

Տղաքուսէն 450-ամեայ յիշելու ալս
տարի տօնելու առթիւ, Գերմանիայում
ժողովարարութիւն է լինում տպագրու-
թեան գործի երեք մեծ գիւտ անդնե-
րի, այն է՝ Գրտտոններգի, Ձեռնգրքերի
վիճակի համար, և Ժողովրդի Կենդի-
արագատիպ մեքենայի համար, արձանի
համար, որ Լայպցիգում պէտք է կանգ-
նեցնեն:

Ժան. Բ. Ար. Ֆրիդլանդիայում մո-
տերա հանգիստաւոր կերպով արձան են
կանգնեցրել: Այդ արձանը Պարիզի Բուրգ
հրապարակի վրայ կանգնեցրած Օրէ-
անեան կոյսի արձանի պատճենն է:
Հաւանքով արձաններ: Անգլիայում մի
պէր վախճանուեց, որ հազուադէպ ար-
տօնութիւն էր վայելում, այն է՝ թա-
ղաւորի ներկայութեամբ նա զվարկը
էր վերցնում: Նոյն Ֆրիդլանդի Կարի,
Կիւնզիլ լորդն այդ իրաւունքն ստացել
էր իւր նախաձեռնութեամբ, գրաք Ուստի-
րից, որ այդ արտօնութիւնն առաջել էր
Յովհաննէս Թալարիցի: Կիւնզիլ լորդը
որ Իրանիայում առաջին բարոնն էր
համարում, աւելի շատ արիւնքով ելաւ
էր, քան թէ հող ունէր, և իւր որդուն,
իբրև ժառանգութիւն, միայն ինչպէս ար-
տօնութիւնը թողել:

Կիւնզիլ մասին տարածուած լուր-
ընդ մինչև անգամ գիւղացիներն էլ են
իմացել: Այս օրերս Օրդուայի գեղատե-
րից միւր մի քանի գիւղացիներ են մտ-
նում և խնդրում են, որ 5 կոպէկի թ-
քատի զեղ տան իրենց:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(Հիւսիսային գործադրութիւններ)
ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 7 ԴԵԿՏԵՐԵՐ. — Այսօր
վերջանում են առկա գրքերի յանձ-
նաժողովի նիստերը: «Грасси»-ը
լսել է, որ գիւղատնտեսական
գործերի և մեքենաների վերաբեր-
մամբ յանձնաժողովը պուրէց 70 Կ.
է նշանակել առնելու:

Գրում-Գործի մասին արշաւա-
նումը, որ Տիգրէթ էր գնացել,
վերջացրել է իւր արշաւանքն և
Ռուսիա է վերադառնում:

Խրագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԱՆ.

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԹԵԻՆԵԿՈՒԹԻՒՆ

I Անդրկովկասեան երկաթուղի
Գոյուք Թիֆլիս գիւտ է
Բաթումից, պոստ. 11 ժ. 8 ռ. եր
Բազումից, » 7 ժ. 40 ռ. առ.
Բաթումից, մար. ապ. 8 ժ. — ռ. առ.
Գանձակից, » 8 ժ. 20 ռ. եր.
Գոյուք Թիֆլիս գիւտ է
Բաթում, պոստային. 8 ժ. 40 ռ. առ.
Բազում, » 12 ժ. 8 ռ. գիւ.
Բաթում, մար. ապ. գն. 3 ժ. 10 ռ. ց.
Գանձակ, » 9 ժ. 45 ռ. առ.
II Անդրկովկասեան երկաթուղի
Ուղու-Աղայից գիւտ է 6 ժ. 40 ռ. եր.
Ուղու-Աղայ գիւտ է 7 ժ. 48 ռ. առ.
Ուղու-Աղայից գիւտը գիւտ է և զա-
խ երեքշաբթի և շաբաթ օրերը
ամառը զնացքը գալիս է և գիւտ է
և ուրաթ և երեքշաբթի օրերը:
I Բաթում-Վաղարշապատի երկաթ.
Վաղարշապատից գիւտ է 9 ժ. 30 ռ. առ.
Բաթում գալիս է 8 ժ. 48 ռ. առ.
Բաթումից գիւտ է 7 ժ. 28 ռ. ցեր.
Վաղարշապատից գալիս է 7 ժ. — ռ. եր.

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԹԵԻՆԵԿՈՒԹԻՒՆ

I Սև ծովի վրայ
Բաթումից գիւտ է
Հին գալիս է Երեւան 4 ժամ
ուղի գիւտ է Նովորոսիպոլիս և Սուխում.
Շաբաթի երեկոյան 8 ժամին, ու-
ղի գիւտի բոլոր նաւաւորները
Երկու շաբթի երեկոյան 7 ժ.
արտասահմանեան նաւահանգիստներով
Կ. Պոլսի:

Բաթում գալիս են
Երեք շաբթի կէս օրին մօտ, 0
ղետայից, ուղիղ գիւտի:
Ուրբաթի առաւօտեան Օդեսայից,
ուղիղ գիւտի Կիւնզի և Նովորոսիպոլի,
վրայով:
Կիրակի առաւօտեան Կ. Պոլսից
Փոթիից Բաթում գիւտ է
Հին գալիս է առաւօտեան 8 ժ. 9-ին.
Շաբաթի առաւօտեան 8 ժ. 9-ին.
Երեք շաբթի երեկոյան
Փոթիից Բաթում գալիս են:
Ուրբաթ և կիրակի կէս օրից յետոյ
ժ. 2-ի մօտեցը:

II Կասպից ծովի վրայ
Բազումից գիւտ են
Պետրովսկ և Պորտ, Ալեքսանդրովսկ-
նոյեմբերի 9-ին, դեկտեմբերի 7-ին,
յուլիսի 4-ին, փետրուարի 1-ին և
մարտի 1-ին, կէս օրից յետոյ ժ. 2-ին.
Ուղու-Աղայ և Կասպիսկի երկու-
շաբթի և ուրբաթ, առաւօտեան ժ. 11-ին.
Կիւնզի, Աստարա և Կիւնզի-նոյեմ-
բերի 5-ին և 1-ին, դեկտեմբերի 3-ին,
17-ին և 31-ին, յուլիսի 14-ին, 28-ին,
փետրուարի 11-ին, 25-ի և մարտի
11-ին, առաւօտեան ժ. 11-ին.
Չիքիլի, Աստարա, և Սև ծովի-
սիւր, նոյեմբերի 5-ին, 10-ին, դեկտեմ-
բերի 3-ին, 17-ին, 31-ին, յուլիսի
14-ին, 28-ին, փետրուարի 11-ին, 25-ին
և մարտի 11-ին, առաւօտեան ժ. 11-ին,

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵԻՆԵԿՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիսի ԵՐԹԵԻՆԵԿՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՋԵԻ

Թիֆլիսից գիւտ է Վաղարշապատ
Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառք
(կարէտ) առաւօտեան ժամը 9-ին, գի-
շերու է Միթ կայարանում, միւս օրը
երեկոյան ժամը 8-ին հասնում Վաղարշապատ:
Բ. Կեց հոգու տեղ ունեցող (օմնի-
բուս) երեկոյան ժամը 3-ին և առանց
հանապարհի գիշերելու միւս օրը
երեկոյան ժամը 7-ին հասնում Վաղարշա-
պատ:
Վաղարշապատից Թիֆ. գալիս է
Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառք
(կարէտ) առաւօտեան ժամը 9-ին և գի-
շերու է Միթ կայարանում, միւս օրը
երեկոյան ժամը 8-ին հասնում Թիֆլիս:
Բ. Կեց հոգու տեղ ունեցող կառք
(օմնիբուս) երեկոյան ժամը 3-ին և ա-
ռանց հանապարհի գիշերելու միւս օրը
երեկոյան ժամը 7-ին հասնում Թիֆ-
լիս:

Վաղարշապատից Թիֆ. գալիս է
Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառք
(կարէտ) առաւօտեան ժամը 9-ին և գի-
շերու է Միթ կայարանում, միւս օրը
երեկոյան ժամը 8-ին հասնում Թիֆլիս:
Բ. Կեց հոգու տեղ ունեցող կառք
(օմնիբուս) երեկոյան ժամը 3-ին և ա-
ռանց հանապարհի գիշերելու միւս օրը
երեկոյան ժամը 7-ին հասնում Թիֆ-
լիս:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

КАКАО
БЕЗЪ МАСЛА
ВЫСШЕГО КАЧЕСТВА
МИНУТНОЕ
ПРИГОТОВЛЕНИЕ
ФАБРИКИ
С.С.ИУ.К.

ՀՈԳԵՆՈՐ ԻՇԽԱՆԻԹԵԱՆ

տնօրէնութեամբ կերակրել, զեկտեմբերի
9-ին ժամը 12-ին, սուրբ պատարագից յետոյ պիտի կատարուի
ՄՈՂՆՈՒ ԵԿԵԼԵՑՈՒ ԵՐԵՑՓՈՒՆՆԵՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ: Ուստի լինել
եկեղեցու մեծապատիւ ծխականները հրաւիրուած են ներկայ լինել
ընտրութեանը: Ընտրութիւնը կատարուելու է ս. Գալիանեան օրիորդ
Դպրոցի դահլիճում:
Թիֆլիսի եկեղեցիների բարեկարգութեանց վերատեսուչ՝
Յովհաննէս քահանայ Մարտիրոսեան
(89)

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւանում է ի գիտութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն զեկտեմբերի
13-ին ցերեկուայ ժամը 12-ին իւր շինութեան մէջ աճուրդ կը լինի
1891 թուին փողոցների քարելը կապալով տալու համար: Աճուրդին
մասնակցել ցանկացողները պայմանագիրը կարող են տեսնել ամեն օր
առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 2-ը կէսօրից յետոյ:

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
на 1891 годъ
ЖУРНАЛА
„ПРАКТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ“
(II-й годъ изданія)

Журнал „Практическая Жизнь“, оправдывая свое название, служить чуждым
безпристрастным откликомъ интересовъ современной дѣловой практической жи-
зни. Редакция употребляетъ всѣ стремленія къ тому, чтобы всякій возникающій
въ жизни практической вопросъ нашёлъ-бы на страницахъ журнала вѣрный
себѣ отзывъ и возможно лучшее практическое разрѣшеніе.
Въ отдѣлѣ разсказовъ, сценъ, и проч. редакция всегда брала сюжеты изъ
жизни дѣйствительной, даже почти всегда изъ самой быти.
Достаточно упомянуть содержаніе статей послѣднихъ за этотъ годъ, 32 и 33
книжекъ, чтобы ясно увидѣть, на сколько полно и вѣстопоронне находима себѣ
откликъ на страницахъ журнала современная жизнь. Въ 32 и 33 книжкахъ
были помѣщены слѣдующія статьи: «Мѣры къ подъему финансовъ», «Вѣрный кре-
дитный рубль!», «На практическихъ началахъ», «Міру по бичевѣ», а сахарозаво-
дчику двухмилліонный капиталъ», «Новыя заслуги электричества», «Русскіе пионе-
ры», «Столкновение интересовъ городовъ горюхъ», «Популяризація свода законовъ»,
«Гдѣ вы наши изобрѣтатели?», «Не слишкомъ ли много награды?» (по поводу нашихъ
выставокъ), «О чемъ плачутъ нефтяные промышленники», «Къ развитію нашей
торговли съ Персїей», «Посредники хлѣбной торговли», «Базарное зло». От-
дѣлъ Судебный. Библиографія и т. д. и т. д.
Стремясь къ улучшеніямъ журнала, редакция озабочена приглашеніемъ многихъ
новыхъ талантливыхъ сотрудниковъ.

Въ годъ выходить всего, исключая приложений, 33 книжки.
Въ будущемъ году предназначено къ разсылкѣ разныхъ книгъ подписчикамъ
ВЪ ВИДѢ ПРИЛОЖЕНІЙ на сумму, по стоимости книгъ въ отдѣльной продажѣ
столько-же, какъ и въ 1890 г., именно НА 12 Р. 75 К.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА
(съ доставкой и пересылкой)
безъ приложений на полгода 3 рубля; на годъ 6 рублей;
съ приложениями на годъ 9 руб.
Подписка принимается:
ВЪ С.-ПЕТЕРБУРГѢ, въ редакціи журнала, В. Морская, № 39 и въ МОСКВѢ,
на Тверской, уголъ Садовой, д. Хомяковыхъ.
Редакторъ-издатель
О. В. Езерскій.
5—1

ՀՈՎՀՆՆՈՒ ԴԴԵԼԻ

Ընկերութեան վարչութիւնը վերստին յայտնում է որոշով, որ
ներկայ տարւան անդամները կ'ստանան՝
*) Պայանան, Հայոց պատմութիւն. գիրն է . . . 1—50 Կ.
Բ) Կ. Միլիք Շահնազարեան, Շեքամապահութիւն . . . 60 Կ.
և Գ) Դարբելի ժԱՄԱՆԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ . . . 1—25 Կ.
10—2

ՍԱՆՏԱԼ ՄԻԴՅ
(SANTAL MIDY)
Պարիզի գիւղագործի պատրաստած — Թոլուարուած և Ռուսիայում
Մաշուր անուանի Էռեյնի, որ պարունակում է այս կապուլ-
ների մէջ, բժշկները խորհուրդ են տալիս գործածել հանօրրեի
դէմ (ծածուկ հիւանդութիւն) բազմա-կապուլի և կուրէրայի
փոխարէն: Սա աւելի արագ է ներգործում, ստամոքսը չէ վեր-
նցնում, ամենափոքր հոտ չէ առաջանում և յոգ-
ջանում է սրտի խռնելը և կլիկը
Պահանջն է Ռուսիայի գլխաւոր ղեկաւորներում:
(M.) 33—32